Konserniohjausosasto / Ohjausyksikkö
Veera Kojo
Maaria Mäntyniemi

31.3.2016

Liikenne- ja viestintävaliokunta
Eduskunta

Valtioneuvoston selvitys EU-vaikuttamisstrategiasta 2016; E 18/2016 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriltä lausuntoa valtioneuvoston selvityksestä, joka koskee EU-vaikuttamisstrategiaa vuodelle 2016.

Yleistä

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää hyvänä ja tarkoituksenmukaisena, että Suomen EU-politiikan strategista suunnittelua kehitetään korvaamalla kerran vaalikaudessa laadittu EU-selonteko vuosittaisella, hallitusohjelmaan perustuvalla EU-vaikuttamisstrategialla. Jatkossa EU-vaikuttamisstrategia luo hyvän pohjan ministeriöiden omille EU-vaikuttamissuunnitelmille ja ohjaa siten tehokkaasti ja linjakkaasti ministeriöissä tehtävää EU-vaikuttamistyötä.

Liikenne- ja viestintäministeriö tukee yleisesti valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategiassa esitettyjä kantoja. Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö haluaa kiinnittää huomioita erityisesti seuraaviin, liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalaa koskeviin EU-vaikuttamisstrategian kohtiin:

Sisämarkkinat ja digitalisaatio

Digitaalisia sisämarkkinoita koskevassa DSM-strategiassa linjataan ne keskeiset toimenpiteet, joita tarvitaan digitaalisten sisämarkkinoiden loppuun saattamiseksi. Komission tavoitteena on antaa kaikki digitaalisten sisämarkkinoiden (DSM) strategiaan liittyvät ehdotukset vuoden 2016 loppuun mennessä. On tärkeää, että digitaalisen talouden kasvun edellytyksiä vahvistetaan ja sisämarkkinoiden esteitä poistetaan. Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategiassa kiinnitetään huomiota myös siihen, että ylisääntelyä tulisi välttää erityisesti nopeasti muuttuvilla liiketoiminta-alueilla ja että uuden sääntelyn tarvetta harkitaan huolellisesti.

Sähköisen viestinnän sääntelykehys: EU-vaikuttamisstrategiassa todetaan, että perinteisten teleoperaattoreiden ja uusien toimijoiden kilpailuedellytysten turvaamiseksi tulisi mieluummin purkaa perinteisten toimijoiden sääntelyä kuin laatia uusia säädöksiä uusille toimijoille. Televiestintäverkkoja ja -palveluja koskevasta kansallisesta lainsäädännöstä merkittävä osa perustuu suoraan EU-direktiiveihin. Suomi on yleisesti sähköisen viestinnän sääntelyn suhteen katsonut, että toimivien sisämarkkinoiden edistäminen on kannatettava tavoite, eikä sitä tulisi vesittää liian raskaalla sääntelyllä. Uudistustarpeiden arvioinnissa on olennaista huomioida Suomen kansallinen tavoite normien perkuusta ja siirtymisestä enenevästi raskaasta palvelukohtaisesta sääntelystä yleisempään sääntelyyn, käyttäjien asemaa heikentämättä.

Suomi katsoo, että taajuuspolitiikassa harmonisointi on lähtökohtaisesti positiivinen asia kun puhutaan tietyn taajuusalueen käyttöönotosta unionin alueella, ja hyvä esimerkki tästä on onnistunut 800 MHz:n taajuusalueen käyttöönotto. Suomi kuitenkin korostaa, että kansallinen taajuus- ja toimilupapolitiikka on viestintäpalvelujen hinnan, laadun ja saatavuuden kannalta erittäin keskeinen tekijä.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite: Eteläesplanadi 16 (kirjaamo) Helsinki
Postiosoite: PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin: 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

Audiovisuaaliset mediapalvelut: Myös audiovisuaalisten mediapalveluiden osalta kilpailuedellytysten turvaamiseksi tulisi mieluummin purkaa perinteisten toimijoiden sääntelyä kuin laatia uusia säädöksiä uusille toimijoille. Uusia toimijoita ja palveluita ei ole tarkoituksenmukaista rasittaa yksityiskohtaisella sääntelyllä, kun toiminta on vasta kehittymässä. Suomen näkemyksen mukaan audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin uudistuksen yhteydessä on tärkeää turvata perinteisten toimijoiden kilpailukyky sääntelyä keventämällä.

Pariisin ilmastokokouksen seuranta ja EU:n taakanjakopäätökseen vaikuttaminen

Pariisin sopimus ei sisällä kirjausta kansainvälisestä lento- ja meriliikenteestä, mutta sopimuksella tulee kuitenkin olemaan merkittävä vaikutus neuvotteluihin Kansainvälisessä siviili-ilmailujärjestössä (ICAO) ja Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä (IMO) näiden sektoreiden päästövähennysjärjestelmien luomiseksi. Pariisissa hyväksyttiin kunnianhimoinen tavoite maapallon lämpötilan nousun rajoittamiseksi ja kaikkien sektoreiden tulee osallistua tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Lentoliikenteen osalta Suomi pitää erittäin tärkeänä, että ICAOn syksyn 2016 yleiskokouksessa hyväksytään lentoliikenteen hiilineutraalia kasvua koskeva järjestelmä. Merenkulun osalta Suomi pitää tärkeänä, että IMOssa hyväksytään vuonna 2016 alusten polttoainekulutusta ja CO_2-päästöjä koskeva globaali tietojenkeruujärjestelmä, joka on pakollinen kaikille kansainvälisessä liikenteessä oleville aluksille. Suomi katsoo myös, että IMOssa tulisi viimeistään syksyllä 2016 hyväksyä tiekartta sitä, miten IMOssa valmistellaan teknistä ja muuta sääntelyä merenkulun CO_2-päästöjen vähentämiseksi, mukaan lukien taloudellisia ohjauskeinoja.

Komissio valmistelee parhaillaan esitystä EU:n 2030 ilmasto- ja energiapaketin ns. taakanjakopäätöksestä, jossa määritellään vuoden 2030 velvoittavat päästövähennysprosentit kaikille EU:n jäsenmaille. Taakanjakopäätös kattaa eri maissa ne kasvihuonekaasupäästöt, jotka eivät kuulu päästökauppasektoriin, eli lähinnä liikenteen (lentoliikennettä, kv. merenkulkua ja sähkövetoista raideliikennettä lukuun ottamatta), maatalouden, jätehuollon ja asumisen päästöt. Liikenteellä on erittäin keskeinen merkitys Suomen kansallisten tavoitteiden saavuttamisessa, sillä liikenne tuottaa Suomessa noin 40 prosenttia ei-päästökauppasektorin kasvihuonekaasupäästöistä. Liikenteen päästöjen vähentämisessä on kuitenkin huomioitava myös päästövähennystoimenpiteiden kustannukset sekä niiden vaikutukset liikkumisen ja kuljetusten kustannuksiin, ja sitä kautta ihmisten arkeen ja koko Suomen kilpailukykyyn.

Liikenne

Liikennealan EU-sääntelyn kehittäminen: Suuri osa liikennealan sääntelystä perustuu EU-lainsäädäntöön, minkä vuoksi vaikuttaminen EU-lainsäädännön valmisteluun paremman sääntelyn näkökulmasta on ensiarvoisen tärkeää. Ongelmallisen EU-sääntelyn kartoittaminen ja EU-lainsäädännön laadun parantaminen on jatkuva prosessi. Liikennealalla lainsäädännön arvioinnin lähtökohtana tulee olla käyttäjien tarpeita vastaavien, markkinalähtöisten liikennepalveluiden kehittäminen, digitalisaation ja tiedon hyödyntäminen sekä automatisaation edistäminen. Erityistavoitteena on edistää kaikkia liikennemuotoja koskevaa yhteistä sääntelyä, erityisesti markkinoiden toimintaa sekä pätevyyksiä ja lupia koskevan sääntelyn osalta. Globaaleissa liikennemuodoissa, lentoliikenteessä ja merenkulussa, tulisi välttää kansainvälisten sääntöjen toisintamista ja täydentämistä EU-säädöksillä ilman painavia perusteita.

EU:n lentoliikennepaketti: Komissio julkaisi joulukuussa 2015 EU:n ilmailustrategia -tiedonannon EU:n ilmailutoimialan kilpailukyvyn vahvistamisesta (E 4/2016 vp). Strategian osana komissio antoi myös ehdotuksen Euroopan lentoturvallisuusviraston (EASA) perusasetuksen (216/2008) muuttamisesta (U 6/2016 vp) ja useita neuvottelumandaattiehdotuksia EU-tason lentoliikennesopimuksiksi kolmansien maiden kanssa (mm. Kiina, ASEAN, Meksiko; E 5/2016 vp). Suomen kantoja ja ehdotusten sisältöä on selvitetty tarkemmin mainituissa U- ja E-kirjelmissä. Neuvottelut neuvoston ilmailutyöryhmässä ovat kevään 2016 aikana edenneet Suomen neuvottelutavoitteiden kannalta kiitettävästi. Niin sanotun EASA-perusasetuksen osalta Suomi pitää erittäin tärkeänä, että miehittämättömien ilma-alusten

sääntely olisi mahdollistavaa ja tukisi alan kasvumahdollisuuksia. Lentoliikennesopimusmandaattien osalta lentoturvallisuussopimuksia koskevat mandaatit on hyväksytty Suomen kannan mukaisesti. Kattavia lentoliikennesopimuksia koskevien mandaattien käsittely on aloitettu kevään aikana ASEAN-mandaatista, koska ASEAN-maiden osalta on indikaatiota siitä, että ne ovat halukkaita loppuunsaattamaan neuvottelut kohtuullisessa ajassa. Mandaatin mahdollista ajallista rajaamista koskevat keskustelut ovat kesken. Suomi kannattaa mandaatin myöntämistä, jos neuvottelut voidaan osoittaa saataviksi päätökseen kohtuullisessa ajassa. Muiden mandaattien käsittelyaikataulusta ei vielä ole tarkempaa tietoa. Kiina-mandaatin käsittely ei ole toistaiseksi saanut kannatusta.

Maantieliikennettä koskevat tulevat ehdotukset: Komissiossa on valmistelussa useita maantieliikennettä koskevia säädösehdotuksia. Alustavien tietojen mukaan ehdotukset koskevat mm. liikenteen hinnoittelua, tavaraliikenteen markkinoillepääsyä, tieliikenteen sosiaalisia näkökohtia ja valvontaa sekä kuljettajien ammattiinpääsyä, ja ne annettaisiin aikaisintaan vuoden 2016 lopulla. Suomi kannattaa tieliikennettä koskevan EU-lainsäädännön uudelleentarkastelua. Uudelleentarkastelussa tulisi keskittyä paremman sääntelyn periaatteiden mukaisesti säännösten yksinkertaistamiseen ja tarvittaessa myös osittaiseen purkamiseen. Uudet älykkään liikenteen ratkaisut, liikenteen automatisaatio ja digitalisaation mahdollistamat uudet palvelukonseptit tulisi ottaa huomioon. Säännösten täytäntöönpanon tehostamisessa Suomi pitää tärkeänä, että tietojenvaihtoa jäsenmaiden valvontaviranomaisten välillä parannetaan.

Sääntelyn toimivuus ja vaikutusarvioinnit

EU-vaikuttamisstrategiassa kiinnitetään huomiota EU-sääntelyyn, ja pyrkimyksenä on nykyistä vähäisempi, parempi ja kevyempi sääntely. Merkittävä osa liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan lainsäädännöstä tulee EU-tasolta ja siten hallitusohjelman mukainen säädösten sujuvoittamisen kärkihanke edellyttää vaikuttamista ja norminpurkua myös EU-tasolla. Liikenne- ja viestintäala on globaalisti suuressa murroksessa erityisesti digitalisaation, innovatiivisten palvelu- ja liiketoimintakonseptien sekä tiedon ja automaation hyödyntämisen vuoksi. Suomi on toiminut aktiivisesti osana samanmielisten EU-maiden epävirallista ryhmää, jossa on käsitelty liikenteen alan EU-sääntelyn parantamista. Suomi on osallistunut myös viestinnän alalla kannanottoihin koskien sähköisen viestinnän sääntelyn uudistamista. Liikenne- ja viestintäministeriö on myös toimittanut useita EU-sääntelyn parantamisehdotuksia Euroopan komission johtamalle REFIT-foorumille.

Liite LVM:n vuoden 2016 EU-prioriteetit, 2.12.2015 (LVM2015-00349)

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi